

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

change the cases of the US Air Force, Internal Revenue Service and the Social Security Administration—leaders played crucial roles in the change processes [4].

A number of propositions about leadership are well understood. During the life cycle of an organisation, or at different stages of development or for specific processes, different types of leadership can be appropriate. There is evidence to indicate the need to think beyond individual leadership to concepts such as the ‘mutualist’, who draws on broader patterns of support, or the model of integrative leadership as a more comprehensive means of viewing these processes. Transformational change also requires the attributes of transformational leadership involving interaction with the external environment and building management capacity through internal management systems [2].

In the case of Centrelink, the CEO was the pivot, with the governance oversight mechanisms of the board (including the chair) and the minister playing roles; but how was a large and complex organisation to approach a model of integrative leadership? Distinctive roles also needed to be adopted by the CEO and complemented by the different roles of members of the most senior management group (covering responsibilities for the key management functions) [5].

Decisions about the size, role and structure of the Australian Public Service are decisions about the kind of society we live in. They warrant active and inclusive deliberation and a strong evidence base on the performance, efficiency and capability of the APS. These deliberations should be informed by a robust assessment of citizens’ attitudes toward and experience of the Australian Public Service. The proposed citizen survey would measure this in a more reliable, systematic and objective way than the existing agency-specific feedback mechanisms. But data alone will not engender the kind of debate that this important matter of public policy warrants: the beneficiaries of public services and public sector advocates need to be much more actively involved if citizens are to influence the outcome.

References

1. Briggs, L., 2005, Speech to NSW Forum of Commonwealth Agencies, Australian Public Service Commission [retrieved 21 June 2011] <http://www.apsc.gov.au/media/briggs170305.htm>
2. APSC, 2010b, Australian Public Service Statistical Bulletin, Commonwealth of Australia, Canberra.
3. Moran, T., 2010, Ahead of the game: Blueprint for the reform of Australian Government administration, Canberra.
4. Moran, T., 2009a, Reform of Australian Government Administration: Building the World’s Best Public Service, Advisory Group on Reform of Australian Government Administration, Commonwealth of Australia, Canberra, p.2.
5. Verspaandonk, R., Holland, I. & Horne, N., 2010, Chronology of changes in the Australian Public Service 1975 – 2010, Parliamentary Library of Australia, Canberra, p.2

ҮШІНШІ ЖАҢҒЫРУ АЯСЫНДАҒЫ АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Абдулла Арайлым Бахбергенқызы

Arailym-abdulla@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Құқықтану мамандығының 4 курс студенті,
Астана, Қазақстан. Ғылыми жетекшісі – Ибрагим Ж.И.

Қазіргі жаһандану процесі аясында Қазақстан Республикасының көркеюі және тұрақты дамуы үшін міндетті шаралардың бірі ретінде саяси тұрақтылықты және ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету өте өзекті. Қазақстан Республикасы Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың 1997 жылға халыққа арналған "Қазақстан - 2030 Барлық Қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы" стратегиясында ұлттық қауіпсіздік алғашқы және

ұзақ мерзімді басым бағыт ретінде алынып, аумақтық тұтастықты толық сақтай отырып, Қазақстанды тәуелсіз егемен мемлекет ретінде дамуын қамтамасыз ету қажеттігі көрсетілген, оның ішінде құрамдас бөлігі ақпараттық қауіпсіздік болып табылады[1].

Үшінші және Төртінші жаңғыру барысында ақпараттық қауіпсіздікке төнген қатерлерді алдын алу және күресу мақсатын көздеу ақпараттық қоғамның маңызды мәселесі ретінде алға қойылды. Бүгінгі таңдағы қоғамды ақпараттандыру кезінде ғаламторда қауіпсіздікке нұқсан келтіретін әрекеттер орын алуда. Сол себепті қоғамның жалпы дамыған технологиялық цифрландыру сатысына өту кезеңінде қауіп-қатерлердің алдын алу қажеттілігі туындап отыр.

Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі туралы 2012 жылғы 6 қаңтардағы № 527-IV Заңында аталған институттың заңи түсініктемесі берілген. Нақтырақ, ақпараттық қауіпсіздік дегеніміз – елдің орнықты дамуы және ақпараттық тәуелсіздігі қамтамасыз етілетін, ақпарат саласындағы нақты және ықтимал қауіп-қатерлерден Қазақстан Республикасы ақпараттық кеңістігінің, сондай-ақ адамның және азаматтың құқықтары мен мүдделерінің, қоғам мен мемлекеттің қорғалуының жай-күйі болып табылады[2].

Берік құқықтық ортаға заңның үстемдік етуі арқылы қол жеткізіліп, жеке және заңды тұлғалардың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын құқықтық қамтамасыз ету және еліміздік құқық жүйесін қайта жаңарту жолымен халықаралық стандарттарға сәйкестендіріледі. Сол үшін, нормативтік-құқықтық базаны дайындау барысында халықаралық тәжірибеге сәйкес келуін ескере отырып, арнайы мамандарды, сарапшыларды тартып, құқықшығармашылық процесіне жаңашыл элементтер есебінен құқықтық актілердің сапасын арттыруға болады.

Жаңа технологиялық мегатрендтер қоғамымыздың ажырамас сегментіне айналды. 2025 жылға дейінгі Стратегиялық жоспарға сәйкес, ауқымды деректер жиынтығы теңдесі жоқ өсуді көрсетуде. Бүгінгі күні адамзат "ақпараттық дүмпу" дәуірін бастан кешіруде – 2013 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңде деректердің жалпы саны 10 есеге ұлғаяды[3].

2017 жылғы 12 желтоқсандағы Үкіметінің № 827 қаулысы бойынша "Цифрлық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 31 қаңтардағы "Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік" атты Жолдауы негізінде әзірленді. 2018-2022 жылдар аралығында іске асырылуды көздейтін бағдарламаның мақсаты орта мерзімді перспективада республика экономикасының даму қарқынын жеделдету және цифрлық технологияларды пайдалану есебінен халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, сондай-ақ ұзақ мерзімді перспективада Қазақстанның экономикасын болашақтың цифрлық экономикасын құруды қамтамасыз ететін түбегейлі жаңа даму траекториясына көшіруге жағдай жасау.

ҚР-дағы тұлғалардың ақпараттық қолжетімділікке қол жеткізуі салдарынан өнеркәсіпте, энергетикада, банк қызметінде және АКТ-қызметтер саласында технологиялық процестерді автоматтандыруға көшумен байланысты онлайн ортаны тұтынушылар үшін ақпараттық кеңістікте мүмкіншілігінше барлық қауіпсіздік шараларына сай саясат іске асырылуы тиіс. Осылайша, ойластырылған экономиканы цифрландыру саясатын жүргізу ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның бірлігін, тұрақтылығы мен қауіпсіздігін, тұтастығын қамтамасыз етеді[4].

ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Үшінші жаңғырудың бесінші басымдығында киберқылмыспен күресудің өзектілігін белгілеп, Үкімет пен Ұлттық қауіпсіздік комитетіне "Қазақстанның киберқалқаны" тұжырымдамасын әзірлеу жөнінде тапсырма берді. Аталған тапсырма шеңберінде АКТ саласындағы қоғам мен мемлекеттің ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуі, сондай-ақ азаматтардың ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымды пайдалануы кезінде олардың жеке өміріне қолсұқпаушылықты қорғау қамтамасыз етілетін болады.

Тұжырымдаманың орындалуын және ақпараттың тұтастығын, құпиялылығын, қолжетімділігін және пайдаланушыларға сенімді технологиялар ұсынуды қамтамасыз ету негізінде ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі уәкілетті орган жанынан Киберқауіпсіздік

жөніндегі кеңес құрылуы жоспарлануда. Бұл кеңестің негізгі функцияларына киберқауіпсіздік бойынша өзекті мәселелерді шешу барысында нормативтік құқықтық базаны басшылыққа алу, отандық электрондық және софтверлік өнеркәсіп өнімін басым түрде пайдалануға ықпал ету, қоғамдық маңызы бар ІТ-жобаларға жария бағалау жүргізу болып табылады.

БҰҰ-ның ақпараттық-коммуникациялық технологиялар жөніндегі арнайы ұйымы болып табылатын Халықаралық электр байланыс одағы «Киберқауіпсіздіктің жаһандық индексі» (Global Cybersecurity Index, GCI) зерттеуін әлемге ұсынды. Бұл индекс құқықтық және техникалық, ұйымдастырушылық шаралары, әлеует пен ынтымақтастық атты негізгі бес көрсеткішке негізделген. Алғашқы бестікке Сингапур, АҚШ, Малайзия, Оман и Эстония кірсе, Қазақстан Республикасы 0.352 индексімен 82 топтық орынды белгіледі.[5].

Бір сәтте ақпараттық технологиялар мен ұялы телефондардың істен шығуын қамтамасыз ететін бағдарламалардың ұлғаюы мен электрондық құрылғыларды тұтынушылардың саны да артуда. Өкінішке орай, пайдаланушылардың үлкен мөлшері "цифрлық гигиена" шараларын, яғни компьютерлеріне, смартфондары мен планшеттеріне шабуылдар мен қауіп-қатерлерден аулақ болуы үшін мамандандырылған бағдарламалық жасақтамаларды орнатпайды. Бұл мүмкіндікті, әдетте "хакерлер" абоненттік құрылғыларға зақымдауға мақсатталған атақалар санын өсіруде тиімді пайдаланады. Сол себепті, бұл шабуылдардың санын азайту үшін цифрлық гигиена" шараларын сақтауды ұмытпай, оларды алдын алу мәселелерін қарастыру қажет.

Көп жағдайда баршаға әлеуметтік желілерді тұтыну барысында қолжетімді ақпаратты рұқсатсыз пайдалану, модификациялау, сонымен қатар заңға сәйкес қолжетімділігі шектелген дербес деректердің жария болуы немесе олардың қылмыстық қоғамдастықтар немесе олар басқа мемлекеттердің аумағында сақтау жағдайлары орын алып жатады. Демек, ақпараттық қауіпсіздік саласындағы құқықтық сауаттылықтың төмен деңгейі қылмыстық теріс қылық пен құқық бұзушылықтың жасалуына негіз береді.

«Киберқалқан тұжырымдамасының » деректері бойынша «электрондық үкіметтің» кемшіліктері және оларға және оларға қатысты қабылданған шаралар тиісті түрде жүргізілген. Атап айтқанда, 2014 жылы 1241 жойылмаған осалдық анықталды, 2015-те – 469, 2016-да – 355[6].

2010 жылдан бастап KZ-CERT Компьютерлік инциденттерге ықпал ету ұлттық қызметі ақпараттық жүйелерді қолдану және туындаған мәселелер бойынша көмек көрсетеді. Компьютерлік инциденттерге әрекет ету орталығы– бұл компьютерлік қауіпсіздік қауіптерінің алдын алуда пайдаланушыларға консультативтік және техникалық қолдауды, компьютерлік инциденттер жөніндегі ақпараттарды жинау мен талдауды қамтамасыз ететін, Интернет желісі сегменті мен ұлттық ақпараттық жүйелерді пайдаланушылар үшін бірыңғай орталық. KZCERT 2010-2017 ж. аралығында жасалған заңға қайшы құқық бұзушылықтарды талдауы бойынша, 22562 тіркелген домендер Интернеттің қазақстандық сегментінің кеңістігінде домендік аттарды тіркеу, пайдалану және бөлу қағидаларын бұзады, қалған 106478 тіркелген домендерде құқыққа қайшы әрекет байқалмаған. Ал жалпы орталықтың ақпараттық қауіпсіздіктің қауіптерін ескерту бойынша жасаған статистикасының даму динамикасына сүйенсек, 2011-5, 2012-811, 2013- 12332, 2014- 14353, 2015-17678 өтініштер берілген[7].

Осыған орай, БАҚ арқылы киберқылмыстылық ұғымы және оның қауіпі туралы халықты хабардар ету қолға алынуы тиіс. Әсіресе, оқу орындары мен жұмыс орындарында, арнайы оқулар мен семинарлар, оқу жаттығулары өткізілуі қажет. Сонымен қатар, халық арасында кибергигиена талаптарын орындау туралы қоғамдық сана қалыптастыру бағытында да жұмыстар жүргізілуі қажет. Бұл мәселенің күннен-күнге дамуын ескере отырып, ақпараттық қауіпсіздік саласындағы жаңа қауіп түрлеріне талдау, мониторинг жасау, заңдық негізде күрестің жаңа әдіс-тәсілдерін жанарту басты назарда болу керек.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан - 2030 Барлық Қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы Ел Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы. URRL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K970002030>
2. Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі туралы Заңы. URRL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1200000527>
3. Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары. URRL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000799>
4. "Цифрлық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 қаулысы. URRL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000827>
5. Global Cybersecurity Index. URRL: <https://www.itu.int/pub/D-STR-GCI.01-2017>
6. Киберқауіпсіздік тұжырымдамасын ("Қазақстанның киберқалқаны") бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 30 маусымдағы № 407 қаулысы. URRL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000407>
7. Компьютерлік инциденттерге әрекет ету қызметі. URRL: <http://www.kz-cert.kz/page/612>

ПРАВОВАЯ ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАКОННОСТИ В РК

Адилова Айгерим Куандыковна
sasharmak@mail.ru

магистрант 2 курса юридического факультета, ЕНУ им.Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан. Научный руководитель-Ибрагимов Ж.И., д.ю.н., и.о.профессора

В системе правовых средств обеспечения законности решающее значение имеет конституция. В ст. 1 Конституции РК закреплено, что Республика Казахстан утверждает себя демократическим, светским, правовым и социальным государством. Понятие демократического, правового государства раскрывается тут же в п. 1 ст. 1. Конституции РК: «...высшими ценностями которого являются человек, его жизнь, права и свободы». Обратим внимание на термин «утверждает». Это значит, что РК находится на начальном пути построения светского, правового государства. В данной статье формулируются следующие основополагающие принципы деятельности Республики: общественное согласие и политическая стабильность, экономическое развитие на благо всего народа, казахстанский патриотизм, решение наиболее важных вопросов государственной жизни демократическими методами, включая голосование на республиканском референдуме или в Парламенте. Данные принципы деятельности Республики также свидетельствует о демократической сущности казахстанской государственности и лежат в основе национальной безопасности.

Таким образом, уже в первой статье Конституции РК формулируется наиболее общая ориентация постсоциалистической трансформации суверенного Казахстана. Данная статья «задает тон» всем другим положениям Конституции РК, так как исходя из поставленной в ст. 1 цели устанавливается статус человека и гражданина, решаются взаимоотношения человека и государства и устройство государственной власти. Действительно, «данное положение само по себе имеет огромное значение для придания особого конституционного признания идее примата человека во всех общественных отношениях, в отношениях человека и государства. Конституция признает в этом положении, что не человек должен быть в услужении у государства, а государство должно служить человеку, людям, являющимся для него высшей ценностью» [1, 23].

Демократический характер казахстанской государственности раскрывается и через ст. 3 Конституции РК, которая гласит, что единственным источником государственной власти в РК является народ. В ст. ст. 5, 6, 8 Конституции РК так же содержатся свидетельства о